

Збаразька централізована бібліотечна система
Методично-бібліографічний відділ

Серія: «Ім'я в літературі»

З творчих доріг
З творчих доріг
життя

До 55-річчя від дня
народження Марії Назар

Рекомендаційний
бібліографічний покажчик

Збараж - 2011

ББК 91:84.4 Укр. 6-Тер

Даний бібліографічний посібник включає в себе короткі біографічні дані про життя та творчість поетеси, активного громадського діяча, публіциста, краєзнавця, популяризатора літератури на Тернопіллі Назар Марії Іванівни.

Посібник складається з трьох розділів:

1. Біографічні відомості про поетесу.
2. Творчість Марії Назар.
3. Творчість М.Назар на сторінках преси та літературних збірників.
4. Література про життя та творчість М.Назар

У межах 2 розділу література розміщена в зворотньо-хронологічному порядку в межах інших розділів джерела розміщено за алфавітом.

Рекомендовано бібліотечним працівникам, викладачам, організаторам позакласних заходів студентам, учням загальноосвітніх шкіл та читачам, які цікавляться літературою Збаражчини.

Підготувала: Радовська В., провідний
методист методично-
бібліографічного відділу

Комп'ютерний набір: Радовська В.

Відповідальна: Бойко О.В., директор
Збаразької ЦБС

*Моя найвища нагорода
І мій найвищий п'єдестал,
Коли чиясь душевна врода
Стає началом всіх начал.*
М.Назар

Марія Іванівна Назар – поетеса, активний громадський діяч, публіцист, популяризаторка літератури на Тернопіллі, член Національної спілки журналістів України з 2009 року, завідувачка краєзнавчого музею с.Добриводи Збарзького району, голова первинного осередку «Просвіта», керівник районного методоб'єднання вчителів української мови та літературі.

Народилась у хліборобській родині, чим гордиться все життя. Бо саме від батькам і матері успадкувала бажання садити, плекати і вирощувати у душах людських усе найгуманніше, найдобріше.

*Коли сонце
Вечорове захлюпоче,
І земля до берега спливе,
Я накинуть хустку, теплу хустку хочу
На її натовлене плече.*
(«Мати»)

*Щедро завітчаний лан
Мудрістю й простотою...
Буду плекать пелюстки
Добрих його поривів.
(«Батькові»)*

Після закінчення у 1972 році Доброводівської середньої школи, пішла працювати бібліотекарем у цю ж школу. Ще з років навчання у школі почала мріяти про професію педагога. Нелегким був шлях у неї до здійснення бажаного. Тільки у 1975 році вона вступила на філологічний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, який закінчила у 1979 році. З цього ж року почала працювати в стінах рідної школи вчителем української мови та літератури. Невтомний пошук, виняткова працелюбність, любов до дітей і свого предмета допомогли їй досягти і зробити чимало.

Протягом педагогічної діяльності вона плекає серед своїх вихованців рідне слово, збагачує українську літературу:

*Непогрішними будьмо у слові
Як у вірі святій – у любові.*

В 1998 році Марія Іванівна переходить викладати в Доброводівський районний комунальний технічний ліцей ім. О.Смакули, де і працює на сьогоднішній день.

Її педагогічна діяльність належно оцінена державою, про що засвідчує висока нагорода – медаль ім. В.Сухомлинського, якої вона єдина удостоєна в нашому районі, «Відмінник

**М.Назар під час вручення
нагороди на Канівській горі, 2007р.**

освіти України», «Відмінник народної освіти УРСР», не одноразово отримувала почесні грамоти Міністерства освіти України. Марія Іванівна також гордиться і досягненнями своїх учнів, які постійно приймають участь у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах і здобувають перемоги на них. Слово – це компас життя і праці М.Назар, вчителя-словесника.

*Ми – лиш краплина в морі
скреслім
Серед гріхів, серед чеснот
Все тимчасове на планеті,
А вічне – слово і народ.*

*Та біймось жити
тимчасово,
Пройти без спотикань,
турбот
Бо ми – то це і є все слово,
Бо ми – то це і є народ...*

**Зустріч М.Назар із учнями
ЗОШ №3, м.Збараж, 2008р.**

Свої вірші письменниця почала друкувати в періодиці з 1970-х років, зокрема друкувалась в журналі «Тернопіль», газетах «Вільне життя», «Західна Україна» районній газеті, літературно-мистецьких альманахах «Курінь», «Рушник», «Подільська толока», «Літературна Збаражчина», «Освітня скриня». Марія Іванівна Назар авторка чотирьох збірок поезій – «Авто-

**М.Назар в Моринцях біля хати,
в якій народився Т.Шевченко, 2007р.**

графи одкровення» (2002), «Франкові зерна» (2006), «Підкова світла» (2007) та «Думки без абзаців» (2008), видала дві книги з краєзнавства – «Добриводи» (1997) та «Село Добриводи у пам'ятниках» (2008), автор книг: «Слово про Бориса Харчука» (1991), «Слово про Осипа Роздольського» (2004).

М.Назар у Чигирині, 2010р.

її власна бібліотека нараховує понад 1000 примірників книг. Марія Іванівна постійний організатор зустрічей школярів з письменниками Тернопільщини та України зокрема з І. Бастюком, Д. Павличком, В. Барною, П. Засенком, Я. Сачком, Б.Демковим, В.Кравчуком. Щорічно проводить Тижні писемності. З 2009 року – член Національної спілки журналістів України.

...У наш нелегкий і відповідальний час бути людиною непросто. Але дуже потрібно. Бо у всі епохи світ тримався на любові, добрі і праці, що є прописними істинами кожної людини. Як

Письменниця багатогранна і цікава людина. Вона любить подорожувати, відвідала всі літературні музеї Тернопільщини, щорічно з 2005 року на день перепоховання Т.Шевченка відвідує Канів. Любить читати,

Зустріч учнів із письменниками Тернопільщини, 2003р.

каже сама поетка: «...якщо мені з ласки Божої дано усі ці чесноти, то праця в ім'я життя стане моїм п'ятим мірилом буття...».

*Тільки зорі в темну шибку
Глянуть променем тепла,
День питає віщим словом:
«Що робила? Де була?...»*

Всі таємниці, загадки майстерності письменника неможливо відкрити та викрити. До того ж, все тече, все змінюється. Не стоїть на місці й літературне життя, навпаки, воно непосидюче, вертливе, допитливе намагається гайнути за рамки свого часу. Література, як бамбук росте, розвивається; і немов гриби після теплого дощу, з'являються нові твори Марії Назар.

Творчість Марії Назар

Назар, М. Слово про Бориса Харчука [Текст]: штрихи до літературного портрета / М.Назар. – Збараж: Медобори, 1991. – 24 с.

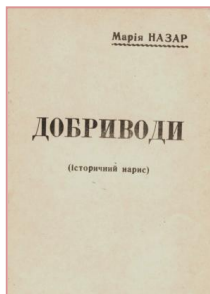

У доленосний для нас час життя і творчість Бориса Харчука стали листом у вічність.

У цій невеликій книжечці досліджено творчість Збаразького письменника.

Для широких читацьких кіл.

Назар, М. Доброводи [Текст]: історичний нарис / М.Назар. – Збараж: Медобори, 1997. – 20с.

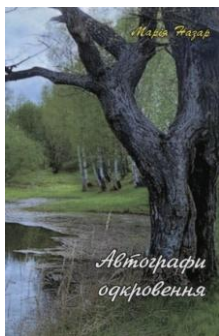

«Історію свого села творили і творять самі добровідчани – люди праці...» (М.Назар).

У цій книзі М.Назар, вчитель української мови та літератури Доброводівського технічного ліцею, ім.О.Смакули, узагальнила історію свого рідного села від найдавніших часів до сьогодення.

Книга буде цікава вчителям, учням загальноосвітніх шкіл та всім хто цікавиться історією рідного краю.

Назар, М. Автографи одкровення [Текст] /
М.Назар. – Збараж: Обрій, 2002. – 35с.

«Автографи одкровення» – дебютна поетична збірка українського філолога Марії Назар, хоч, як на мене, її вірші давно вже на часі. Про це засвідчують попередні публікації в періодиці, колективних книгах, радіовиступи...

На окреме ж видання молода поетеса наважилась лише зараз, відчувши потребу власного одкровення перед людьми.

*...Не чекай спокою, полонянко,
Ти уже на слові присягла.
Будуть у ночі тепер світанки
В пошуках одвічного крила.*

Тож давайте повіримо в цей нелегкий пошук «одвічного крила лірики».

*Володимир Кравчук, поет,
член Національної Спілки
письменників України*

Назар, М. Слово про Осипа Роздольського [Текст] /
М.Назар. – Збараж: Обрій, 2004. – 47 с.

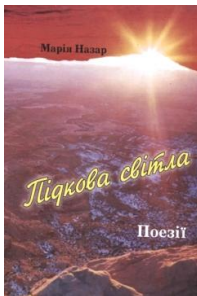
Ця книжка – своєрідний портрет видатного фольклориста, педагога та перекладача, уродженця с.Добриводи, що на Збаражчині. В її тематичних міні-розділах читач може познайомитися зі сторінками його життєпису, здобутками у

розвитку західно-української фольклористики, маловідомими фактами про співпрацю Осипа Роздольського з Ф.Колессою. І.Франком. В.Гнатюком, М.Коцюбинським.

Написана на матеріалі архівних та музейних матеріалів Києва, Львова та Тернопільщини, книга розрахована для науковців, краєзнавців, учителів та учнів, а також для тих, хто не байдужий до своєї історії та культури.

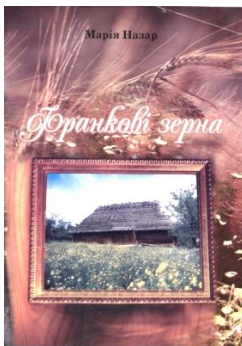
Назар, М. Підкова світла [Текст]: поезії / М.Назар. – Тернопіль, 2006. – 88с.

Нова поетична книга поетеси з Тернопілля Марії Назар наскрізь лірична. Грані любові і добра, мудрої життєдайної сили, виражено-глибинних почуттів окреслюють творчий доробок автора.

Для широких читацьких кіл.

Назар, М. Франкові зерна [Текст]: поезії / М.Назар. – Тернопіль: Воля, 2006. – 48с.

Ця книжка – скромна спроба поетичного осмислення титанічної спадщини генія духу – великого Каменяра. Читач може доторкнутися до багатомовного різноголосся струн життя і творчості поета.

Книга розрахована для широкого кола читачів і стане гідним внеском у літературну скарбницю Збаражчини до 150-річчя від дня народження І.Я.Франка.

Назар, М. Думки без абзаців [Текст]: поезія / М.Назар. – Тернопіль: Воля, 2008. – 48с.

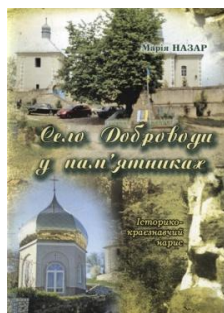

Нова поетична книжка Марії Назар – четверта у її творчому доробку. Легко й невимушено, просто й водночас складно авторка порушує ті теми й проблеми, що породжені життям.

Її думки без абзаців виливаються у своєрідну словесну симфонію жанрів, де кожна мить прекрасна і вічна.

Храм голосів звучить у слові. Про це і ще про те, що кожен може знайти для себе, ця поетична книжка.

Назар, М. Село Доброводи у пам'ятниках [Текст]: історико-краєзнавчий нарис / М.Назар. – Тернопіль: Воля, 2008. – 32с.

Історико-краєзнавчий нарис «Село Доброводи у пам'ятниках» є спробою простежити минуле села через біографію пам'ятників. Адже вони, як люди, мають свої дати народження, свої долі, своє визнання і забуття. Проте, на відміну від людей, живуть століттями. Покоління проходять повз них, збираються біля їхніх підніж на урочини, передаючи естафету духовного спадкоємництва народу.

Для написання нарису використані спогади земляків, історико-краєзнавчі й архівні матеріали, а також літопис села.

Творчість М.Назар на сторінках преси та літературних збірників.

Назар, М. Данина пам'яті газети перебудованих часів [Текст]: вірш / М.Назар // Народне слово. – 2010. – 20 серп.

Назар, М. До 150-річчя Івана Франка [Текст] / М.Назар // Народне слово. – 2006. – 7 лип.

Назар, М. Є жінки – немов квітки весняні... [Текст]: вірші до 150-річчя Ів. Франка / М.Назар // Рушник: літ.-мист. зб.: вип.2 / упор. В.Кравчук. – Збараж: Обрій, 2006. – С. 101-104.

Назар, М. Йшла мати [Текст]: вірш / М.Назар // Курінь: літ.-мист. альманах. Вип.2 / ред. П.Сорока. – Збараж, 1992. – С.20

Назар, М. Леся Українка і наш край [Текст]: до 130-их роковин від дня нар. / М.Назар // Народне слово. – 2001. – 23 лют.

Назар, М. Моє село на карті Другої світової [Текст]: [про село Добриводи] / М.Назар // Народне слово. – 2010. – 7 трав.

Назар, М. Не все потворне є потворним... [Текст]: поезія / М.Назар // Подільська толока: альманах / упор. З. Кіпибіда. – Тернопіль: Тернограф, 2008. – С. 52-53.

Назар, М. Непочата вода [Текст]: вірші / М.Назар // Тернопіль. – 1993. – додаток № 4. – С.72.

Назар, М. «О, Боже, сохрани мою любов...» [Текст]: вірші / М.Назар // Рушник: літ.-мист. зб. / ред.-упор. В.Кравчук, В.Хрін. – Збараж: Обрій. 2001. – С.68-70.

Назар, М. Октави серця [Текст]: поезія / М.Назар // Подільська толока: альманах / ред. Т. Дігай; упор. З. Кіпибіда. – Тернопіль: Сорока, 2006. – С.10-11.

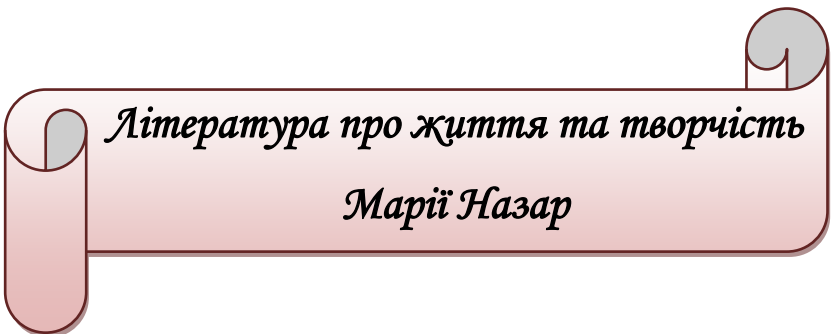
Назар, М. Олесь Гончар і Збаражчина [Текст] / М.Назар // Народне слово. – 2008. – 4 квіт.

Назар, М. Святая святих землі цієї [Текст]: вірш / М.Назар // Народне слово. – 1992. – 27 жовт.

Назар, М. Слову. Моя нагорода. Одкровення [Текст]: [вірші] / М.Назар // Подільська толока: альманах / ред. В. Барна; упор. З. Кіпибіда. – Тернопіль: Лілея, 2004. – С. 50-51.

Назар, М. Сторінками нової книжки «Думки без абзаців» [Текст]: вірші / М.Назар // Народне слово. – 2008. – 11 лип.

Назар, М. Сумує калина. Коні [Текст]: вірші / М.Назар // Народне слово. – 1995. – 3 листоп.

Література про життя та творчість

Марії Назар

Василів, Г. Вчителька дітей і вчителів [Текст] / Г. Василів // Русалка Дністрова . – 1993. – серп.

Кравчук, Д. По досвід – до Марії Назар [Текст] / Д.Кравчук // Народне слово. – 2004. – 12 берез.

Малевич, А. Марія Назар [Текст] / А.Малевич // Літопис землі Збараської: краєзн.-істор. вид. із серії «Збаражчина». – Збараж, 1996. – С.63.

Назар, М. Марія Назар: «Належуть до тих, хто любить іти проти течії» [Текст]: бесіда з переможцем конкурсу «Вчитель року-2003» Марією Назар / провела Ірина Сиско // Народне слово. – 2003. – 7 берез.

Назар Марія [Текст] // Подільська толока / упор. З.Кіпібіда, ред. В.Барна. – Тернопіль: Лілея, 2004. – С. 50-51: фотогр.

Назар Марія Іванівна [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2011 рік / укл. Н. Сенчишин. – Збараж: ЦБ, 2010. – С. 16-18.

Назар Марія Іванівна [Текст] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб., вип. 2. – Збараж: ЦБ, 2005. – С.16, 36.

Петраш, Б. Назар Марія Іванівна [Текст]: [біографія] / Б.Петраш // Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Т. IV (додатковий). А-Я. – Тернопіль: Збруч, 2009. – С. 409.

Сиско, І. У дарунок до ювілею Каменяра [Текст]: [літературна скарбниця поповнилась новою книгою М. Назар «Франкові зерна»] / І. Сиско // Народне слово. – 2006. – 13 жовт.

Хрін, В. «В дитинство зрїтись повертаюсь...» [Текст] / В. Хрін // Народне слово. – 2011. – 28 січ.